

Innovationscenter
for Økologisk Landbrug

GIS-værktøj som videnskilde for BiodiversitetsLøft

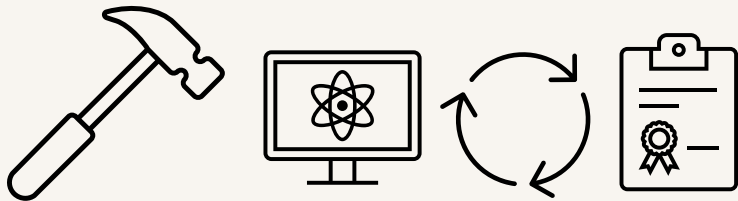
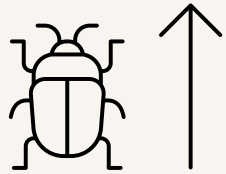
Videnskilde i styrkelsen af Biodiversitet og arealfordeling
Få vished om potentialet for liv i det dyrkede land

Af Steffen Birk Gammelgaard
18.03.2025

Finansieret af
Den Europæiske Union
NextGenerationEU

Baggrunden

Fotograf: Bent Rasmussen, ICOEL

Baggrunden

Fra EU Naturgenopretningsloven:

https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202401991

- (54) Der er brug for bæredygtige, modstandsdygtige og biologisk mangfoldige landbrugsøkosystemer for at tilvejebringe sikre, bæredygtige og næringsrige fødevarer til overkommelige priser. Biologisk mangfoldige landbrugsøkosystemer øger også landbrugets modstandsdygtighed over for klimaændringer og miljørisici, samtidig med at de skaber fødevarer sikkerhed og -sikring og nye arbejdspladser i landdistrikterne, navnlig job i forbindelse med økologisk landbrug samt turisme og fritidsaktiviteter i landdistrikter. Unionen skal derfor forbedre biodiversiteten i sine landbrugsarealer gennem en række forskellige eksisterende praksisser, som er til gavn for eller forenelige med øget biodiversitet, herunder gennem anvendelse af ekstensivt landbrug. Ekstensivt landbrug er afgørende for at kunne opretholde mange arter og levesteder i biologisk mangfoldige områder. Der findes mange praksisser for ekstensivt landbrug, som giver flere og betydelige fordele for beskyttelsen af biodiversitet, økosystemtjenester og landskabstræk, bl.a. præcisionslandbrug, økologisk landbrug, agroøkologi, skovlandbrug og permanente græsarealer med lav intensitet. Sådanne praksisser har ikke til formål at standse arealanvendelse til landbrugsformål, men snarere at tilpasse denne form for anvendelse til gavn for landbrugsøkosystemernes funktion og produktivitet på lang sigt. Finansielt attraktive finansieringsordninger for ejere, landbrugere og andre arealforvaltere med henblik på frivillig deltagelse i sådanne praksisser er vigtige for at opnå de langsigtede fordele ved genopretning.

Baggrunden

<p>Andel af landbrugsarealet med landskabstræk med stor diversitet.</p>	<p>Beskrivelse: Landskabstræk med stor diversitet såsom bræmmer, levende hegn, individuelle træer eller grupper af træer, rækker af træer, markbræmmer, små arealer, grøfter, vandløb, små vådområder, terrasser, stendysser, stemmure, søer, vandhuller og kulturelle karakteristika, er elementer af permanent naturlig eller delvis naturlig vegetation i en landbrugssammenhæng, der leverer økosystemtjenester og understøtter biodiversiteten.</p> <p>For at gøre dette skal landskabstræk være mindst muligt udsat for negative eksterne forstyrrelser, således at de kan skabe sikre levesteder for forskellige systematiske enheder, og de skal derfor opfylde følgende betingelser:</p> <ul style="list-style-type: none">a) de må ikke anvendes produktivt i landbruget (herunder til græsning eller foderproduktion), medmindre en sådan anvendelse er nødvendig for bevarelsen af biodiversiteten, ogb) de bør ikke gødes eller behandles med plantebeskyttelsesmidler, bortset fra lavinputbehandling med fast husdyrgødning. <p>Braklagt jord, herunder som en midlertidig foranstaltning, kan betragtes som landskabstræk med stor diversitet, hvis det opfylder de kriterier, der er fastsat ved punkt a) og b) i andet afsnit. Produktive træer, som er en del af bæredygtige skovlandbrugssystemer, eller træer i ekstensive gamle frugtplantager på permanente græsarealer og produktive elementer i hegn, kan også betragtes som landskabstræk med stor diversitet, forudsat at de opfylder det kriterium, der er fastsat ved punkt b) i andet afsnit, og forudsat at høsten kun finder sted på tidspunkter, hvor det ikke bringer høje niveauer af biodiversitet i fare.</p> <p>Enhed: Procent (andel af udnyttet landbrugsareal).</p>
<p>Indikator</p>	<p>Beskrivelse, enhed og metode til bestemmelse og overvågning af indikatoren</p> <p>Metode: som udviklet inden for rammerne af indikator I.21, bilag I til forordning (EU) 2021/2115, baseret på den seneste ajourførte udgave af LUCAS-undersøgelsen vedrørende landskabstræk, Ballin M. et al., Redesign sample for Land Use/Cover Area frame Survey (LUCAS), Eurostat 2018, og vedrørende braklagt jord, Farm Structure, Reference Metadata in Single Integrated Metadata Structure, onlinepublikation, Eurostat, og, hvis det er relevant, vedrørende landskabstræk med stor diversitet, der ikke er omfattet af ovennævnte metode, en metode, der er udviklet af medlemsstaterne i overensstemmelse med nærværende forordnings artikel 14, stk. 7.</p> <p>LUCAS-metoden ajourføres regelmæssigt for at øge pålideligheden af de data, der anvendes i Unionen og på nationalt plan af medlemsstaterne, når de gennemfører deres nationale genopretningsplaner.</p>

1. GIS:
Landskabsdata

2. Potentialet for
biodiversitet
(Bio-indikatorer)

3. Indeks og
konkrete tiltag

GIS værktøj - værdi & udbytte

Kvalitet

- Vi kigger på højdedata for at bedømme ensartetheden / variation af landskabselementer
- 10% af en bedrift kan godt være landskabselementer, men hvis de 10% alle er hvidgranhegn som står meget tæt og er 25 meter høje, så er det begrænset hvad det gør for biodiversiteten

GIS værktøj - værdi & udbytte

Normværdier

- Fastsat ud fra litteraturen
- Fremadrettet er vores norm det minimale vi skal op på, hvis vi skal have en forhåbning om at gøre noget godt for naturen
- Det naturlige konkurrence-gen blandt bedrifter burde tvinge medianen op, så vi i fremtiden bruger medianen i stedet for normværdien
- Det åbner op for en ændring af værdien på årlig basis
- Det giver mulighed for sammenligning med tal fra året før (benchmarking)
- Faktum kan være:
 - ”Jeres bedrift ligger i de nederste 10% af landskabselementer i DK.
Hvad kan I gøre for at forbedre dette?”

GIS værktøj - værdi & udbytte

Andelen af bedriften som er landskabselement

- Skal gerne op over 6% af bedriften, for at vi siger en bedrift er god (medianen for de screenede bedrifter indtil videre er 8%, så det er ikke urealistisk at ligger over 6%).
- De skal gerne bruges som opdeling mellem markerne
- Man kan godt have 33% af bedriften som vårhvede, fordelt på 10 markblokke, men hvis der ikke er nogle faste landskabselementer til at opdele markblokkene, er det jo reelt set bare 1 mark

GIS værktøj - værdi & udbytte

En screening i høj kvalitet fører til data der kan bruges til:

- ESG-rapportering
- Konkrete handlingsplaner
- Prioritering og igangsættelse af indsatser
- Profilering og markedsføring af leverandør og bedrift for derigennem at øge indtjeningspotentialiet

GIS-værktøjet vil stige i værdi i takt med dataindsamling og udvikling

DLBR model

Innovationscenter – forretning:

- Screening af bedrift i form af analyse der sælges som fundament for rådgivning mv.
- Screening omfatter basistal og standard følgedokument der forklarer tabeller og sammenligning med tal-udtræk fra andre bedrifter
- DLBR får screening-filen tilsendt således at den kan bruges dynamisk sammen med landbrugsbedriften

DLBR – forretning:

- Rådgivning x timer pr bedrift på basis af screening
- Bedrift modtager udførlig rapport som resultat:
 - Forvaltning af lavbundslande, forvaltning af "blue-spots"
 - Forbedring af landskabselementer, etablering af nye landskabselementer
 - Strategier for at opnå en biodiversitetsskånsom bedrift
 - BiodiversitetsLøft
 - Elementer der kan bruges ift ESG rapportering

DLBR model

Krav til DLBR:

- DLBR rådgivere modtager et kursus i, hvordan vi ser agerlands-/marknaturen, biodiversitetsløft og i brugen af screeningsresultatet
- Dette for at sikre høj, ensartet kvalitet i rådgivning
- Kursusopstart: 3. kvartal 2025
- Der vil være årlige opfølgingsseancer

Krav til Innovationscenteret:

- Leverer screeninger i høj kvalitet
- Bevarer og sikrer videreudvikling af GIS-værktøjet

BiodiversitetsLøft

BiodiversitetsLøft er primært til økologiske landbrug der ønsker at udvikle og understøtte driften af ejendommen

BiodiversitetsLøft giver en klar køreplan for, hvordan bedriften konkret og med sikkerhed kan skabe bedre forhold for vilde dyr og planter i og omkring markerne til gavn for udbytte og produktion

BiodiversitetsLøft

Forudsætninger for udførende specialister:

Erfaring med rådgivning indenfor natur og landbrug, og kan således perspektivere ift situationen

Uddannes hos ICOEL for at sikre høj kvalitet og ensartethed i opgaveudførelse, rådgivning og prissætning

Deltage i årlige seancer med videreuddannelse, erfa-udveksling, best practice

Der gives ikke eneret på BiodiversitetsLøft-konceptet

BiodiversitetsLøft

Håndtering i praksis

GIS værktøj er fundamentet for rådgivningen

GIS analyse rekvireres hos ICOEL fra sag til sag

ICOEL investerer i GIS værktøjets fortsatte udvikling

Uddannelsesforløb af udførende specialister forventes at foregå over 1 dag, plus ½ dag med praktisk bedriftsbesøg

Forventet uddannelsesopstart: 3. kvartal 2025

Tak for i dag 😊